

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA
KATEDRA WOJSK OPK

JAWNE

Egz. Nr 1

plk dr Józef SMOTER

**PROBLEMY
MASKOWANIA OPERACYJNEGO
W WOJSKACH OPK**

(Skrypt)

40861

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid.

WARSZAWA LUTY 1972

Colour Chart #13

46

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA
KATEDRA WOJSK OPK

JAWNE

Egz. Nr. 1

plk dr Józef SMOTER

PROBLEMY
MASKOWANIA OPERACYJNEGO
W WOJSKACH OPK
(Skrypt)

40861
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid.

WARSZAWA

LUTY

1972

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA
KATEDRA WOJSK OPK

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1969 roku
art. 86 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 11 poz. 95)
.....
podpis

JAWNE

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY OPK

Egz. Nr ... 1

płk doc. dr Jan UCHAŃSKI
Dnia ... marca 1972 r.

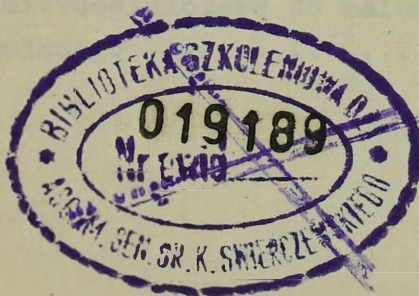
PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

płk dr Józef SMOTER

PROBLEMY MASKOWANIA OPERACYJNEGO
W WOJSKACH OPK

Skrypt

Poz. planu wydaw. 150

BIBLIOTEKA NAUKOWA AGP WP
Archiwum Działu Zbiarów Specjalnych
Nr ewid. 40861

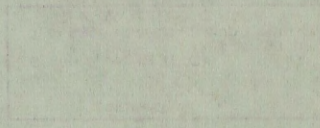
WARSZAWA

LUTY

1972 r.

JAWANE

[Redacted]

STATIONER BANGKOK AND NY
Kocherun Hiale Hiale Hiale Hiale Hiale
NY 10014

~~XXXXXXXXXX~~

T R E Ś Ć

	Str.
W S T Ę P	5
I. OGÓLNE PROBLEMY MASKOWANIA OPERACYJNEGO	7
II. ZASADNICZE PRZEDSIĘWZIĘCIA MASKOWANIA OPERACYJNEGO W WOJSKACH OPK	19
III. SIŁY I ŚRODKI MASKOWANIA OPERACYJNEGO W WOJSKACH OPK	33
IV. PLANOWANIE MASKOWANIA OPERACYJNEGO W WOJSKACH OPK	38
ZAKOŃCZENIE	48
BIBLIOGRAFIA	49
ZAŁĄCZNIKI	
1. Odbijacze kątowe do maskowania przeciwradiolokacyjnego	50
2. Herbicydy stosowane do zmiany kolorystyki pokrycia trawiastego	51
3. Farby nitrocelulozowe do malowania deformującego	52

W S T Ę P

Materiał przedstawiony w niniejszym opracowaniu jest pierwszą próbą kompleksowego ujęcia zagadnień składających się na organizację, planowanie i realizację przedsięwzięć maskowania operacyjnego w wojskach OPK. Dotychczasowe skromne i fragmentaryczne publikacje wojskowe w tym zakresie nie pozwalają na wyrobienie u czytelnika poglądu na całokształt tego problemu.

Na treść opracowania składają się cztery rozdziały, z których każdy stanowi odrębną całość.

Rozdział pierwszy zawiera omówienie pojęć maskowania bezpośredniego i operacyjnego, celów i niektórych zasad maskowania operacyjnego, cech demaskujących wojska oraz przedsięwzięć składających się na maskowanie operacyjne. Omówione zagadnienia stanowią teoretyczną podstawę do dalszych szczegółowych rozważań.

Rozdział drugi traktuje o zasadniczych przedsięwzięciach maskowania operacyjnego realizowanych w wojskach OPK. Na wstępie określa się w nim podział kompetencji w zakresie maskowania operacyjnego oraz pokazuje jakie przedsięwzięcia będą realizowane przez dowództwa wojsk OPK, korpusu OPK i poszczególne rodzaje wojsk OPK. Jednocześnie pokazujemy ilościowe potrzeby w zakresie różnych, pozornych elementów ugrupowania bojowego wojsk OPK.

Rozdział trzeci ujmuje zagadnienia dotyczące ilości różnego rodzaju środków i sprzętu niezbędnych do urządzenia pozornych elementów ugrupowania bojowego wojsk OPK. Przedstawione dane liczbowe należy traktować jako orientacyjne, pozwalające wyrobić sobie zdanie o ogólnych potrzebach tego rodzaju środków i sprzętu, stosownie do rozpatrywanego szczebla dowodzenia.

Rozdział czwarty przedstawia w chronologicznej kolejności całokształt pracy składającej się na planowanie maskowania operacyjnego na szczeblu dowództwa wojsk OPK i korpusu OPK. Pokazane zostały także zagadnienia, które powinny znaleźć od-

zwierciedlenie w planie maskowania operacyjnego, zarządzaniu do maskowania operacyjnego i planie kontroli.

Całość opracowania stwarza przesłanki do wyrobienia sobie ogólnego poglądu na tak złożony problem, jakim jest maskowanie operacyjne oraz jego znaczenie w całokształcie organizacji działań bojowych wojsk OPK.

I. OGÓLNE PROBLEMY MASKOWANIA OPERACYJNEGO

Mówiąc o maskowaniu operacyjnym musimy w kilku słowach scharakteryzować możliwości rozpoznania wojsk przez różne współczesne środki rozpoznania, jakimi rozporządza potencjalny nasz przeciwnik.

Ogólnie wiadomo, że celem rozpoznania prowadzonego przez nieprzyjaciela jest określenie dyslokacji jednostek wojsk raketowych i artylerii, lotniczych i radiotechnicznych, systemów dowodzenia i łączności, określenie parametrów stacji radiolokacyjnych i radiostacji wojskowych oraz prowadzenie nasłuchu i rejestracji korespondencji radiowej sił zbrojnych.

Dla osiągnięcia powyższych celów stosuje on rozpoznanie kosmiczne, powietrzne, naziemne i nawodne.

Rozpoznanie kosmiczne prowadzi przy pomocy satelitów Discoverer i Samos, które tworzą jeden jednolicie dowodzony i wzajemnie uzupełniający się system rozpoznania kosmicznego /fotograficznego i radioelektronicznego/. Przed tym systemem rozpoznania praktycznie nie można ukryć wojsk, ani ich pracy, można jedynie wprowadzać w błąd przeciwnika co do faktycznego stanu, dyslokacji i pracy wojsk poprzez rozbudowę pozornych i manewrujących elementów ugrupowania wojsk.

Rozpoznanie powietrzne prowadzi przy pomocy pilotowanych i bezpilotowych środków rozpoznania wyposażonych w różnorodną aparaturę pozwalającą prowadzić rozpoznanie optyczne, radioelektroniczne i akustyczne. Przed tego typu rozpoznaniem jestemy w stanie ukryć większość elementów ugrupowania wojsk.

Rozpoznanie naziemne to przede wszystkim rozpoznanie radiowe - którego zasięg na falach długich, średnich i krótkich wynosi do 2000 km, a w zakresie fal ultrakrótkich 100-500 km.

Rozpoznanie nawodne prowadzone jest przez okręty rozpoznania radioelektronicznego A-51 "Trave" i A-52 "Oste". Zarówno przed rozpoznaniem naziemnym, jak i nawodnym można się uchronić przez wykonanie odpowiednich przedsięwzięć, które omówimy w dalszej części opracowania.

W świetle powyższego wydaje się, iż problemy maskowania operacyjnego należy rozpatrywać co najmniej w dwóch aspektach, tj. możliwości rozpoznania kosmicznego i pozostałych.

Po tym krótkim ale nieodzownym wprowadzeniu przejdźmy do zasadniczego tematu. Na wstępie wyjaśnimy co należy rozumieć pod pojęciem maskowanie bezpośrednie i maskowanie operacyjne, aby w dalszych partiach opracowania być jednoznacznie rozumianym.

Maskowanie bezpośrednie polega na wykonaniu przedsięwzięć mających na celu ukrycie wojsk, sprzętu bojowego, obiektów fortyfikacyjnych i tyłowych przy użyciu środków statowych i podręcznych, przy zastosowaniu różnych technik maskowniczych, właściwym wykorzystaniu maskujących warunków terenowych oraz wykonywaniu prac maskowniczych związanych z budową makiet i obiektów pozornych. Każdy żołnierz zobowiązany jest do stosowania maskowania bezpośredniego wobec siebie, swego sprzętu i uzbrojenia, w związku z czym musi być prowadzone samorzutnie, stale i w każdej sytuacji taktycznej, aby uniemożliwić lub utrudnić nieprzyjacielowi prowadzenie skutecznego rozpoznania. W niektórych armiach maskowanie bezpośrednie nosi nazwę maskowania taktycznego^{x/}.

Maskowanie operacyjne jest to zespół przedsięwzięć mających na celu wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd co do zamiaru przygotowywanej i prowadzonej operacji, działania wojsk oraz położenia i charakteru ważnych obiektów /wojskowych, administracyjnych, komunikacyjnych itp.^{xx/}.

W wojskach OPK maskowanie operacyjne polega więc na wykonaniu zespołu przedsięwzięć mających na celu wprowadzenie w błąd nieprzyjaciela co do zamiaru przygotowania i prowadzenia obrony powietrznej kraju, działań bojowych wojsk oraz rozmieszczenia i charakteru elementów ugrupowania operacyjnego wojsk OPK.

Jak z tego wynika, maskowanie operacyjne jest nierozdzielnie związane z maskowaniem bezpośrednim, oba te rodzaje maskowania wzajemnie się warunkują i uzupełniają. Aby maskowanie operacyjne było skuteczne, powinno uwzględniać

x/ Mała Encyklopedia Wojskowa, wyd. MON, Warszawa 1970 r.
s. 279.

xx/ Tamże s. 280.

przedsięwzięcia maskowania bezpośredniego, które stwarzają niezbędne warunki do właściwego maskowania operacyjnego.

W warunkach współczesnych, maskowanie operacyjne ma zapewnić osiągnięcie celów operacyjnych mniejszym wysiłkiem wojsk, zmniejszenie lub uniknięcie strat od ognia, zwłaszcza jądrowego nieprzyjaciela oraz uzyskanie zaskoczenia. Analizując powyższe stwierdzenie dochodzimy do wniosku, że maskowanie operacyjne wojsk OPK powinno zapewnić ukrycie przed nieprzyjacielem lub wprowadzenie go w błąd co do:

- faktycznego stanu, zamiaru użycia oraz bazowania sił i środków obrony powietrznej kraju;
- faktycznych możliwości taktyczno-technicznych środków obrony powietrznej kraju, możliwości wykrywania i prowadzenia środków napadu powietrznego, naprowadzania lotnictwa myśliwskiego oraz zwalczania celów siłami wojsk raketowych;
- wprowadzenia lub planowania wprowadzenia do uzbrojenia nowych, bardziej skutecznych środków obrony powietrznej;
- systemu dowodzenia i łączności;
- częstotliwości roboczych urządzeń radiotechnicznych oraz możliwości prowadzenia działań bojowych, w warunkach stosowania przez nieprzyjaciela zakłóceń radioelektronicznych;
- rozmieszczenie baz zaopatrywania, składów i urządzeń tyłowych oraz przechowywanych w nich zapasów.

Wymienione wyżej cele są możliwe do osiągnięcia poprzez kompleksowe rozwiązywanie zagadnień organizacji obrony powietrznej kraju w powiązaniu z zagadnieniami dotyczącymi zarówno maskowania operacyjnego, jak i bezpośredniego. Od skutecznego maskowania bezpośredniego, mającego na celu ukrycie lub zniekształcenie poszczególnych elementów ugrupowania bojowego wojsk OPK w dużej mierze zależy skuteczność maskowania operacyjnego.

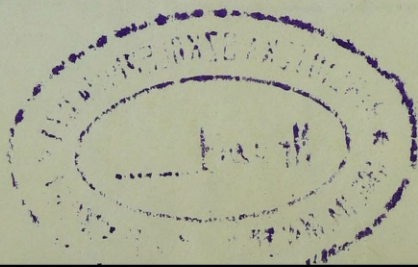
Maskowanie operacyjne jest jednak skomplikowane i trudne. Przyczyny tych trudności to przede wszystkim duże rozmiary obiektów takich jak: lotniska, stanowiska ogniowe i techniczne wojsk raketowych, pozycje posterunków radiotechnicznych oraz

znaczne gabaryty sprzętu bojowego - zwłaszcza stacji radiolokacyjnych i wyrzutni rakiet - rozmieszczonego z reguły na wzniesieniach i w terenie otwartym. Niezależnie od warunków, trudności i okresu działań przystępując do organizacji i realizacji maskowania operacyjnego należy zawsze uwzględniać ogólne zasady obowiązujące w tym względzie, tym bardziej, że obecny stan oraz dalszy rozwój środków rozpoznania, szczególnie specjalnego rozpoznania fotograficznego, radiolokacyjnego, magnetometrycznego, a także termopelengacyjnego i aparatury radiolokacji pasywnej wymaga stałego doskonalenia już znanych i opracowanych nowych, skutecznych metod i środków maskowania. Tak więc konieczne jest krótkie omówienie podstawowych zasad maskowania, takich jak: aktywność, prawdopodobieństwo, kompleksowość oddziaływania, zmienność form i metod realizacji.

A k t y w n o ś ć maskowania, jak wiadomo, polega na ciągłej realizacji przez związki operacyjno-taktyczne, taktyczne, oddziały i pododdziały całego kompleksu przedsięwzięć, mających na celu wprowadzenie w błąd nieprzyjaciela odnośnie rzeczywistego położenia i zamiarów własnych wojsk. Rzecz polega głównie na tym, ażebym utwierdzić nieprzyjaciela w przekonaniu o istnieniu wojsk i obiektów tam, gdzie ich nie ma. Obecnie ma to szczególne znaczenie, bowiem pasywne przedsięwzięcia, mające na celu ukrycie stanu osobowego i sprzętu bojowego przed obserwacją nieprzyjaciela, zmniejszają tylko stopień porażenia wojsk, ale nie wykluczają go całkowicie, zaś masowe zastosowanie broni jądrowej /szczególnie dużej mocy/ na całe rejony może zadać wojskom bardzo duże straty.

Najważniejszą zatem rzeczą będzie nie tylko ochrona przed porażeniem samych wojsk i ukrycie zamiaru ich działań, ale również wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd, a tym samym zmuszenie go do użycia środków jądrowych do niszczenia obiektów pozornych. Nie trzeba udowadniać, że od tego w dużej mierze będzie zależało powodzenie działań wojsk. Stało się to obecnie szczególnie ważne, chociaż trudne osiągalne.

P r a w d o p o d o b i e ń s t w o maskowania polega na takim przeprowadzeniu przedsięwzięć mających na celu ukrycie rozmieszczenia wojsk, ażebym nie można było ich wykryć,

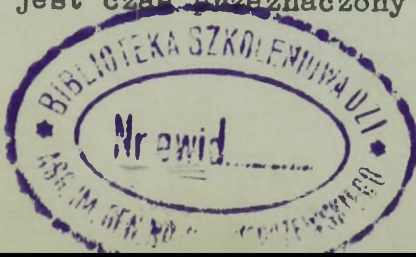

a środki wskazujące pozorne działania były przekonywujące i wywoływały wrażenie realności, zarówno co do skali, czasu i miejsca. Bardzo ważne jest ażeby obiekty pozorne /w tym i makiety/ nie tylko posiadały cechy fizyczne pozorowanego sprzętu, tj. odpowiednią formę zewnętrzną - lecz również odznaczały się odpornością na promieniowanie świetlne, ciepłe i elektromagnetyczne, a także same wydzielały promienie ciepłe, pola magnetyczne itp. W przeciwnym razie współczesne środki rozpoznania łatwo zdołają odróżnić obiekty rzeczywiste od pozornych.

3) Kompleksowość oddziaływania osiąga się przez stosowanie czynności z zakresu wszystkich rodzajów maskowania w stopniu niezbędnym do odtworzenia cech charakterystycznych dla działań faktycznych. Oznacza to, że pozorny element ugrupowania bojowego powinien oddziaływać na wszystkie możliwe do zastosowania przez nieprzyjaciela środki rozpoznania, a więc musi on przedstawiać:

- na zdjęciach - sylwetki zamaskowanego sprzętu i uzbrojenia, ślady ruchu kołowego itp.;
- na wskaźnikach stacji radiolokacyjnych - odbite impulsy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów sprzętu i obiektów;
- w aparaturze działającej na zasadzie podcierwieni - widma charakterystyczne dla sprzętu i obiektów wojsk OPK;
- w aparaturze rozpoznania radiowego - radiostacje pracujące w systemie dowodzenia, współdziałania i powiadamiania;
- w środkach rozpoznania optycznego - oznaki ruchu, i pracy bojowej charakterystyczne dla odpowiednich obiektów rzeczywistych;
- wśród ludności cywilnej i wojska - przekonanie, iż rejon pozorowany jest rejonem rzeczywistym.

4) Zmienność form i metod realizacji wymaga unikania szablonowych rozwiązań poszczególnych zadań maskowania operacyjnego. Podstawowym czynnikiem decydującym o wyborze odpowiedniej metody maskowania operacyjnego oraz formy jej realizacji jest czas przeznaczony na

osiągnięcie planowanego celu. Szczególne znaczenie mają tu dane uzyskane przez własne rozpoznanie, na podstawie których można określić skuteczność stosowanych przedsięwzięć maskowania i ustalić ewentualne dodatkowe zadania w tym zakresie.

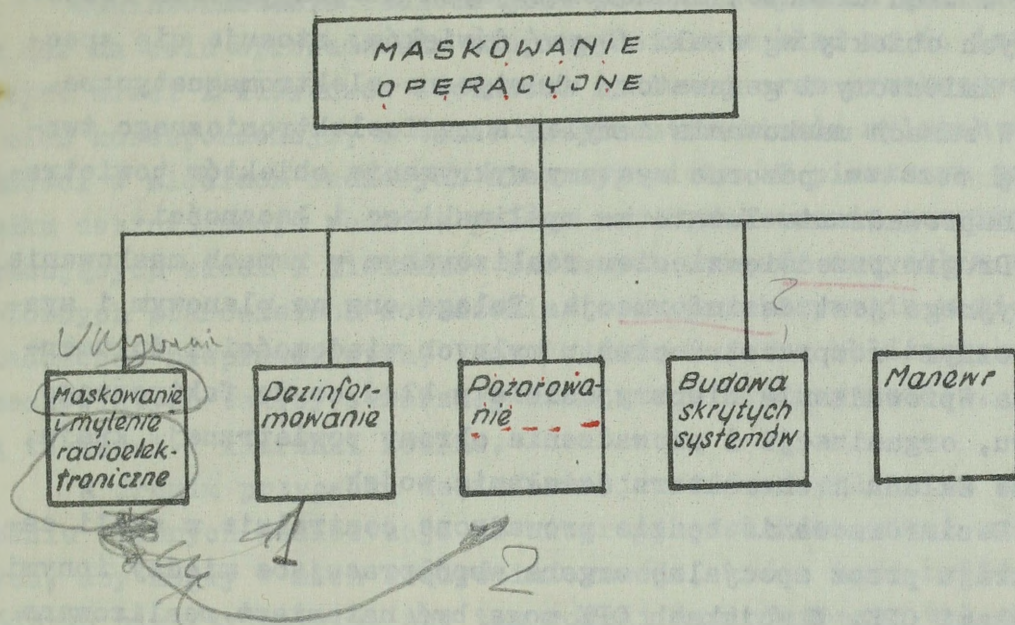
Skuteczność maskowania operacyjnego zależy ponadto od możliwie pełnego uwzględnienia metod i środków prowadzenia rozpoznania przez nieprzyjaciela oraz cech demaskujących własne wojska.

Obiekty, ugrupowanie, zamiar prowadzenia działań i działalność wojsk OPK najbardziej są demaskowane przez:

- rozwinięty i pracujący w okresie pokoju system dowodzenia obrony powietrznej;
- bazowania lotnictwa na lotniskach o odpowiednio rozbudowanych pasach startowych;
- rozwinięte ugrupowanie wojsk raketowych w osłonie najważniejszych obiektów, rejonów i kierunków na obszarze kraju;
- rozwinięty i pracujący system wykrywania obiektów powietrznych i naprowadzania własnego lotnictwa;
- ruch wojsk i sprzętu wynikający z pełnienia dyżurów bojowych, intensywnego szkolenia wojsk OPK;
- rozwinięta sieć baz i składnic materiałowo-technicznego zabezpieczenia oraz dowóz tych środków do stanowisk bojowych.

Uwzględniając fakt, że nieprzyjaciel już w okresie pokoju prowadzi rozpoznanie agenturalne, kosmiczne, powietrzne, wykorzystując najnowocześniejsze środki optyczne, fotograficzne, radioelektroniczne oraz pracujące przy wykorzystaniu promieni podczerwonych, maskowanie operacyjne powinno polegać na wykonywaniu takich przedsięwzięć jak: maskowanie i mylenie radioelektroniczne, dezinformowanie, pozorowanie, budowanie skrytych systemów i manewru.

Rys. 1. Podział maskowania operacyjnego ze względu na rodzaj przedsięwzięć.

Maskowanie i mylenie radioelektroniczne polega na zorganizowanym, według określonego systemu, oddziaływaniu za pomocą urządzeń radioelektronicznych na nieprzyjaciela w celu wprowadzenia go w błąd co do rozmieszczenia i działania wojsk własnych oraz ich systemu radioelektronicznego. Przez stosowanie maskowania radioelektronicznego niweluje się kontrastowość radiolokacyjną obiektów i utrudnia ich wykrycie, ukrywa się lub deformuje dozory radiolokacyjne zwłaszcza te, które mogą być wykorzystywane przez nieprzyjaciela do nawigacji i uderzeń ogniowych z powietrza. Maskowaniem radioelektronicznym obejmuje się drogi, lotniska, stanowiska startowe i techniczne wojsk raketowych, przegrupowanie wojsk itp. Szerokie zastosowanie znajdują w nim specjalne farby /masy plastyczne/; pokryte nimi rakiety, wyrzutnie, stacje radiolokacyjne, działa itd. nie odbijają fal elektromagnetycznych, lecz je pochłaniają. Do tego celu wykorzystuje się również dymy i mgły przeciwradiolokacyjne oraz reflektory rogowe /odbijacze kątowe/. Dla wprowadzenia

dzenia w błąd urządzeń radiolokacyjnych nieprzyjaciela rozpoznających obiekty wg skali /barw/ dźwięków, stosuje się specjalne imitatory i generatory akustyczno-elektromagnetyczne.

W ramach maskowania i mylenia radioelektronicznego tworzy się pozatem pozorne systemy wykrywania obiektów powietrznych, naprowadzania lotnictwa myśliwskiego i łączności.

Drugim przedsięwzięciem realizowanym w ramach maskowania operacyjnego jest dezinformacja. Polega ona na planowym i systematycznym rozprzestrzenianiu mylnych wiadomości i dokumentów dla wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd co do faktycznego zamiaru, organizacji i prowadzenia obrony powietrznej kraju, a także składu i charakteru działania wojsk.

Dezinformowanie będzie prowadzone centralnie w skali całego kraju przez specjalne organa współpracujące między innymi z wojskami OPK. W wojskach OPK mogą być natomiast realizowane tylko niektóre przedsięwzięcia dezinformacyjne wykonywane zgodnie z planem organów centralnych.

Dezinformowanie może być realizowane tylko przez odpowiednio zorganizowane kanały dezinformacyjne. Ze względu na rodzaj kanału dezinformacyjnego rozróżnia się następujące sposoby dezinformowania:

- agenturalne;
- radioelektroniczne;
- prasowe;
- inspirację otoczenia.

Samodzielnie w wojskach OPK może być prowadzone dezinformowanie radioelektroniczne /obejmujące dezinformowanie radiolokacyjne i radiowe/ oraz inspiracja otoczenia.

Dezinformowanie radiolokacyjne ma na celu wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd co do rozmieszczenia i parametrów pracy urządzeń radiolokacyjnych. Polega ono na włączeniu stacji radiolokacyjnych starszych typów lub specjalnych generatorów do maskowania pracy tych stacji radiolokacyjnych, których ukrycie w danym okresie ma szczególnie istotne znaczenie. Dezinformacyjne środki radioelektroniczne muszą w tym wypadku pracować na częstotliwościach zbliżonych do częstotliwości maskowanych stacji radiolokacyjnych.

Dezinformowanie radiowe jest pochodną mylenia radiowego. Ma ono na celu wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd co do istniejących sieci i kierunków łączności radiowej oraz przekazywanej w nich korespondencji, a także rozprzestrzenianiu mylnych wiadomości w sieciach radiowych nieprzyjaciela. W pierwszym przypadku dezinformacja radiowa polega na organizowaniu pozornych, pracujących sieci i kierunków radiowych /przede wszystkim na pozornych stanowiskach dowodzenia/ oraz przekazywaniu w nich wiadomości nieprawdziwych, lecz treścią i formą zbliżonych do rzeczywistych tak, by stwarzały wrażenie u nieprzyjaciela, iż są to sieci i kierunki realne.

W drugim przypadku dezinformacja radiowa polega na włączeniu własnych radiostacji do nieprzyjacielskich sieci radiowych, aby mogły w nich krążyć informacje, które będą mylić dowództwo nieprzyjaciela. Aby ten rodzaj dezinformacji był skuteczny musi on:

- bądź korzystać ze sprzyjających okazji;
- bądź też być bardzo dokładnie przygotowany.

Wyniki uzyskane przez dezinformację, gdy jest dobrze prowadzona i kontrolowana, mogą dać znakomite rezultaty, gdyż sposób ten włącza bezpośrednio nasze środki radiowe do sieci nieprzyjaciela, umożliwiając zebranie wartościowych wiadomości. Jednak jest to sposób trudny do wykonania, gdyż potrzebna jest doskonała znajomość języka, którym mówi się w eksploatowanej sieci, do której chcemy się podłączyć, niektórych zwyczajów używanych przez radiotelegrafistę, sposobów identyfikacji radiostacji i sposobów wykorzystania sieci. Poza tym przekazywane wiadomości powinny być jak najbliższe prawdy.

Niemcy faszystowskie stosowały na szeroką skalę dezinformację radiową, dlatego pozwolę sobie zacytować Waltera Schellenberga:

"Wysoki poziom techniki pozwolił mi odwrócić tajne radiostacje, które udało się nam zagarnąć, to znaczy posługiwaliśmy się nimi tak, jak gdyby nadawał nieprzyjaciel, nadawaliśmy informacje wybrane przez nas, półprawdziwe, półfałszywe, wprowadzając w ten sposób nieprzyjaciela w błąd.

Często posuwaliśmy się tak daleko, że prosiliśmy o nowych agentów, broń, pieniądze, materiały wybuchowe, kody.

Nieprzyjaciel wierzył, że to jego stacja porozumiewa się z nim i wysyłał duże sumy i wartościowych agentów na darmo...."x/.

Ten przykład wskazuje, jak starannie i dokładnie musieli Niemcy opracować taką formę dezinformacji.

Wydaje się, że ten rodzaj dezinformacji radiowej może być realizowany w wojskach OPK przez pododdziały specjalne, a ich tematyka powinna dotyczyć przede wszystkim pracy w naziemnych i powietrznych sieciach radiowych dowodzenia lotnictwem.

W wojskach OPK mogą być stosowane niektóre przedsięwzięcia z dziedziny inspiracji otoczenia, polegające na ustalaniu i rozpowszechnianiu fikcyjnych nazw niektórych jednostek, ich przeznaczenia, wyposażenia, procesu szkolenia i zdolności bojowej.

Następne przedsięwzięcie to pozorowanie, które polega na budowie pozornych obiektów i elementów ugrupowania bojowego, jak: stanowisk dowodzenia, lotnisk, stanowisk startowych i ogniowych wojsk raketowych i artylerii lufowej, posterunków radio-technicznych, punktów naprowadzania lotnictwa myśliwskiego, składów oraz dokonywania pozornych przesunięć wojsk i sprzętu.

Do urządzenia wyżej wymienionych obiektów wykorzystuje się różnego rodzaju makiety, sprzęt wycofany z uzbrojenia, a znajdujący się faktycznie w wojskach, siłę żywą specjalnie wydzieloną do pozoracji.

Rozmieszczenie, budowa, wyposażenie i działalność pozornych elementów ugrupowania bojowego wojsk powinny:

- być podobne do odpowiednich rzeczywistych elementów ugrupowania, ale jednocześnie wprowadzić w błąd co do faktycznego stanu rozmieszczenia i zamiaru użycia wojsk;
 - mieć odznaki demaskujące, analogiczne do odznak demaskujących faktycznych obiektów i elementów ugrupowania operacyjnego;
 - odpowiadać swoimi rozmiarami obiektom faktycznym;
-

x/ Günther HARTMAN. Der Einfluss des Geländes auf die Organisation und Führung von Gefechthandlungen. Wyd. Deutsche Militärverlag. Berlin 1966 r. str. 47.

- zapewnić szybką, taną budowę obiektów oraz pozwalać na imitowanie pracy na nich;
- być oddalone od faktycznych elementów ugrupowania operacyjnego i innych ważnych obiektów wojskowych, przemysłowych i komunikacyjnych nie mniej niż 10-15 km, w celu uniknięcia porażenia ich podczas zwalczania bronią jądrową obiektów pozornych.

Przechodząc do omówienia budowy skrytych systemów, należy podkreślić, iż to przedsięwzięcie polega na rozbudowie pojedynczych, zespołowych, a niekiedy i całych elementów ugrupowania bojowego wojsk. Wymaga to posiadania bardzo dużej ilości sił i środków, należy wątpić aby którekolwiek państwo pozwoliło sobie na taki luksus. Na pewno będą budowane tylko niektóre i raczej pojedyncze elementy, jak na przykład skryte posterunki radiotechniczne, stanowiska dowodzenia itp.

Kolejnym bardzo istotnym przedsięwzięciem maskowania operacyjnego to manewr siłami i środkami wojsk OPK, na zawczasu przygotowane, skryte pozycje w celu wprowadzenia w błąd nieprzyjaciela co do faktycznego rozmieszczenia wojsk. Manewr ten powinien być dokonywany wszystkimi rodzajami wojsk OPK, a w szczególności aktywnymi środkami. Wraz z dokonywaniem manewru realnymi środkami należy manewrować środkami pozornymi będącymi częścią składową określonego elementu ugrupowania jednostki manewrującej. Manewr sił i środków OPK oprócz mylenia nieprzyjaciela co do faktycznego ugrupowania, stwarza realne możliwości zaskoczenia przeciwnika powietrznego i zadania mu znacznych strat. Dlatego też przy wyborze pozycji /stanowisk startowych, ogniowych/ należy kierować się nie tylko względami maskowania, ale przede wszystkim względami operacyjnymi, wynikającymi z taktyki działań środków napadu powietrznego i możliwość manewrowych i ogniowych własnego sprzętu. Jest to przedsięwzięcie bardzo realne i efektywne, tym bardziej jeżeli się zważy, że nowoczesny sprzęt obrony powietrznej staje się coraz bardziej zminiaturyzowany, samobieżny, wymagający stosunkowo niedużego czasu na przygotowanie do prowadzenia walki. Wymaga to jednak wcześniejszego przygotowania dróg manewru, które powinny przebiegać poza szlakami tranzytowymi i o dużym

natężeniu ruchu wewnętrznego. Sam manewr powinien być wykonany skrycie, pod osłoną nocy, przy zachowaniu tajemnicy i odpowiedniej inspiracji otoczenia, tak w dotychczas zajmowanym rejonie, jak i planowanym. Częstotliwość manewru będzie zależała od rodzaju i przeznaczenia określonych jednostek. Mogą to być między innymi specjalne jednostki manewrowe, na przykład wojsk raketowych i artylerii OPK.

Po tych ogólnych, lecz niezbędnych rozważaniach przejdziemy do omówienia przedsięwzięć maskowania operacyjnego realizowanych w wojskach OPK.

II. ZASADNICZE PRZEDSIĘWZIĘCIA MASKOWANIA OPERACYJNEGO W WOJSKACH OPK

Przed przystąpieniem do omówienia zasadniczych przedsięwzięć maskowania operacyjnego w wojskach OPK wydaje się celowe przedstawienie kompetencji w tym zakresie dowództwa i sztabu wojsk OPK oraz korpusu OPK. Pozwoli nam to łatwiej zrozumieć całokształt zagadnień składających się na maskowanie operacyjne w wojskach OPK.

Dowództwo i sztab wojsk OPK są głównym organizatorem wszystkich przedsięwzięć związanych z maskowaniem operacyjnym. Wynika stąd, iż do ich kompetencji należą:

- planowanie;
- koordynowanie;
- kierowanie;
- realizacja niektórych przedsięwzięć;
- udział w realizacji przedsięwzięć organizowanych przez Sztab Generalny lub Dowództwo Jednolitego Systemu OPK państw Układu Warszawskiego;
- kontrolowanie przebiegu realizacji i działania maskowania operacyjnego.

Planowanie maskowania operacyjnego przez dowództwo i sztab wojsk OPK polega na ustaleniu celów, zakresu przedsięwzięć, sił i środków, wykonawców, sposobów realizacji, kierowania, kontroli i opracowania niezbędnej dokumentacji. Szczegółowe planowanie maskowania operacyjnego zostanie omówione w rozdziale czwartym.

Koordynowanie maskowania operacyjnego polega na umiejętnym powiązaniu wszystkich przedsięwzięć tego rodzaju zabezpieczenia operacyjnego wojsk OPK, co do miejsca i czasu z przedsięwzięciami realizowanymi przez rzeczywisty system obrony powietrznej kraju.

Kierowanie maskowaniem operacyjnym polega na celowym, stosownie do zaistniałej sytuacji operacyjnej, uruchamianiu działalności wszystkich lub niektórych pozornych elementów ugrupowania operacyjnego systemu OPK oraz organów specjalnych.

Kierowanie maskowaniem operacyjnym realizowane jest z CSD DW OPK, w okresie pokoju przez dyżurną zmianę bojową, a w toku działań bojowych przez grupę operacyjną dowództwa i sztabu wojsk OPK.

Dowództwo i sztab wojsk OPK będą samodzielnie realizowały niektóre przedsięwzięcia maskowania operacyjnego. Będą to przedsięwzięcia z zakresu dezinformowania radioelektronicznego, wykonywania niezbędnych materiałów dezinformacyjnych wykorzystywanych przez organa WSW, aparat propagandy specjalnej itp.

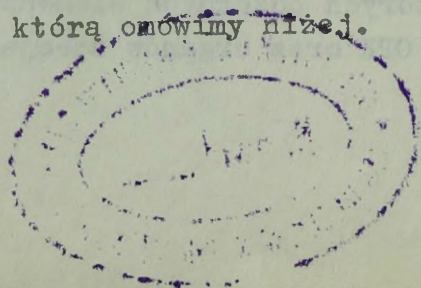
Udział dowództwa i sztabu wojsk OPK w realizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego organizowanych przez Sztab Generalny lub Dowództwo Jednolitego Systemu OPK państw Układu Warszawskiego może wyrażać się w opracowaniu koncepcji maskowania operacyjnego systemu /ów/ OPK, prowadzeniu dezinformacji itp.

Kontrolowanie przebiegu realizacji i działania maskowania operacyjnego ma na celu stwierdzenie wykonania przez podległe związki operacyjno-taktyczne i samodzielne oddziały nakazanych przedsięwzięć, skuteczność oddziaływania, uogólnianie zebranych materiałów i opracowywanie wniosków zmierzających do dalszego doskonalenia środków i sposobów maskowania.

Dowództwo i sztab korpusu OPK są organizatorami realizacji nakazanych przez dowódcę wojsk OPK przedsięwzięć maskowania operacyjnego. Do ich kompetencji w zakresie maskowania operacyjnego należą:

- 1 - planowanie realizacji;
- 2 - koordynowanie wykonania nakazanych przedsięwzięć;
- 3 - kierowanie;
- 4 - realizacja niektórych przedsięwzięć;
- 5 - udział w realizacji przedsięwzięć organizowanych przez dowódcę wojsk OPK;
- 6 - kontrolowanie.

Jak łatwo zauważymy, nazwy zagadnień składających się na kompetencje korpusu OPK są prawie takie same jak w dowództwie wojsk OPK. Zasadnicza różnica polega na treści tych zagadnień, którą omówimy niżej.

1 Planowanie realizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego przez korpus OPK polega na analizie otrzymanego zadania, ocenie położenia, powzięciu decyzji, w której określa się zadania do wykonania przez korpus OPK /związki taktyczne i oddziały/, podział sił i środków przeznaczonych do pozorowania, terminy wykonania zadań, składania meldunków o przebiegu realizacji, sposoby oraz siły i środki do kontroli. Wszystkie te i inne zagadnienia opracowuje się w postaci planu realizacji maskowania operacyjnego korpusu OPK.

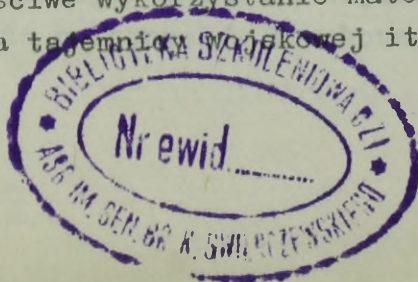
2 Koordinowanie wykonywaniem nakazanych przedsięwzięć maskowania operacyjnego polega na takim ustaleniu harmonogramu prac szczególnie sił i środków specjalnych, by w maksymalnym stopniu wykorzystać ich moc produkcyjną, stopniowaniu prac, uwzględniając ważność i znaczenie poszczególnych przedsięwzięć, organizacji grup awaryjnych, interweniowaniu i udzielaniu pomocy w razie nieprzewidzianych opóźnień w realizacji wykonywanych prac.

3 Kierowanie maskowaniem operacyjnym odbywa się z SD korpusu OPK przez dyżurną zmianę bojową w okresie pokoju i przez grupę operacyjną dowództwa i sztabu korpusu OPK w toku wojny, w myśl zasad ustalonych przez dowódcę wojsk OPK, na rozkaz z CSD DW OPK. Samodzielnie korpus OPK może powziąć decyzję do uruchomienia pracy niektórych elementów maskowania operacyjnego, po uzyskaniu zgody CSD DW OPK, w toku ćwiczeń i kontroli wojsk korpusu OPK.

4 Korpus OPK będzie samodzielnie realizował przedsięwzięcia z zakresu maskowania operacyjnego dotyczące przede wszystkim maskowania własnych obiektów i urządzeń, organizacji pracy pozornych posterunków radiolokacyjnych, przygotowania materiałów do inspiracji otoczenia, uwzględniając specyfikę rejonów, w których znajdują się obiekty rzeczywiste i pozorne itp.

5 Udział korpusu OPK w pracach organizowanych przez dowództwo wojsk OPK będzie sprowadzał się najczęściej do wykonywania zadań związanych z doskonaleniem form i metod maskowania, kontroli, szkolenia, wykonywania eksperymentów itp.

6 Kontrolowanie realizowane przez korpus OPK obejmuje, przebieg wykonywanych prac, właściwe wykorzystanie materiałów, sprzętu, efektów przestrzegania tajemnicy wojskowej itp.

Przedstawiona wyżej treść kompetencji korpusu OPK w zakresie maskowania operacyjnego, różni się w sposób zasadniczy od kompetencji dowództwa wojsk OPK i to należy zapamiętać.

Jeżeli chodzi o rodzaje wojsk OPK, to ich kompetencje sprowadzają się do realizacji maskowania operacyjnego. Omówimy je bardziej szczegółowo w dalszej części tego rozdziału.

Maskowanie operacyjne w wojskach OPK organizuje się na okres przygotowania i prowadzenia działań bojowych. Okresem przygotowawczym do działań bojowych w wojskach OPK jest okres pokojowy. Konieczność utrzymywania już w okresie przygotowania /pokoju/ wojsk OPK w pełnej gotowości bojowej, a więc w rozwiniętym ugrupowaniu bojowym, stwarza szczególne trudności w ich maskowaniu. Okresem działań bojowych w wojskach OPK jest w zasadzie okres wojny. W niektórych przypadkach /np. podczas naruszenia granic państwowych przez statki powietrzne lub aparaty rozpoznawcze państw obcych w okresie pokoju/ okres działań bojowych może wystąpić niekoniecznie z chwilą rozpoczęcia wojny, a w okresie pokoju. A zatem wszystkie przedsięwzięcia z zakresu maskowania operacyjnego będą realizowane w okresie przygotowania działań bojowych.

Realizacja maskowania operacyjnego podczas przygotowania działań bojowych ma zasadniczy wpływ na przebieg wykonywanych przedsięwzięć, ponieważ od umiejętności i dokładności wykonania tego maskowania zależy w dużej mierze wprowadzenie w błąd nieprzyjaciela co do faktycznego zamiaru użycia wojsk OPK w działaniach bojowych.

Jak to już stwierdziliśmy uprzednio, maskowanie operacyjne obejmuje wykonanie przez wojska OPK całego szeregu przedsięwzięć. Omówimy je w następującej kolejności:

1. Maskowanie operacyjne systemu dowodzenia wojsk OPK.
2. Maskowanie operacyjne lotnictwa myśliwskiego.
3. Maskowanie operacyjne wojsk raketowych i artylerii OPK.
4. Maskowanie operacyjne wojsk radiotechnicznych.

Powyższe problemy zostaną przedstawione w aspekcie maskowania i mylenia radioelektronicznego, dezinformacji, pozorowania, budowy skrytych systemów i manewru.

1. Maskowanie operacyjne systemu dowodzenia wojsk OPK

W systemie dowodzenia wojsk OPK mogą znaleźć zastosowanie zarówno maskowanie, jak i mylenie radioelektroniczne. Maskowanie radioelektroniczne systemu dowodzenia polega na deformacji stanowisk dowodzenia oraz zmniejszeniu ich kontrastowości radiolokacyjnej, osiąga się to przez odpowiednie malowanie budynków lub schronów oraz określone rozmieszczenie odbijaczy kątowych.

Podczas realizacji maskowania systemów radioelektronicznych stanowisk dowodzenia należy dążyć do przestrzegania zasad, według których promieniowanie energii elektromagnetycznej przez środki łączności radiowej /radioliniowej/ wykorzystywane w sieciach dowodzenia, współdziałania i powiadamiania odbywało się tylko w uzasadnionych przypadkach i w minimalnie niezbędnym czasie, a przechodzenie na częstotliwości zapasowe wyłącznie w czasie oddziaływania aktywnych zakłóceń radiowych i tylko w sytuacjach, gdy inne środki łączności nie zabezpieczają wykonania zadania bojowego.

Mylenie radioelektroniczne systemu dowodzenia wojsk OPK polega na budowie i urządzeniu pozornych radiowych centrów nadawczych wyposażonych w radiostacje starszych typów, punktów naprowadzania lotnictwa myśliwskiego wyposażonych w czynne stacje radiolokacyjne i radiostacje.

Jeżeli chodzi o dezinformacje w systemie dowodzenia wojsk OPK, to będzie ona realizowana z pozornych, a niekiedy i rzeczywistych stanowisk dowodzenia przy wykorzystaniu sprzętu i ludzi tam znajdujących się. Polega ona na pracy radiostacji na częstotliwościach aktualnie nie wykorzystywanych i rozpowszechnianiu wiadomości fałszywych, zawczasu przygotowanych w postaci taśm perforowanych lub magnetofonowych. Pamiętać należy, aby raz przekazane informacje nie były powtarzane.

Wśród ludności cywilnej, zamieszkującej w pobliżu elementów systemu dowodzenia wojsk OPK /rzeczywistych i pozornych/ należy wyrobić przekonanie o istnieniu w danym rejonie /w stosunku do rzeczywistych/ mało znaczących obiektów wojskowych lub bardzo ważnych /w stosunku do pozornych/. Przekonania te

muszą być trwałe. Aby to osiągnąć należy systematycznie, zgodnie z ogólnym planem inspiracji i oczenia, podtrzymywać raz rozpoczęte działania. Szczególnie dużą rolę w wykonaniu tego przedsięwzięcia mają do spełnienia aparat polityczny, organizacje społeczne itp.

W celu wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd co do rozmieszczenia systemu stanowisk dowodzenia wojsk OPK należy budować pozorne stanowiska dowodzenia, które mogą być uruchomione okresowo, zgodnie z planem maskowania operacyjnego, już w okresie pokoju. Na szczeblu dowództw wojsk OPK powinno być wykonane jedno pozorne centralne stanowisko dowodzenia, siłami bezpośrednio podległymi dowódcy wojsk OPK. Prace tego stanowiska dowodzenia zapewnia się siłami specjalnie wydzielonymi.

Na szczeblu korpusu OPK należałoby wykonać 1-2 pozorne stanowiska dowodzenia i 3-4 pozorne połączone stanowiska dowodzenia siłami jednostek bezpośrednio podległych dowództwu korpusu OPK, natomiast połączone stanowiska dowodzenia siłami oddziałów wojsk radiotechnicznych, raketowych i lotnictwa myśliwskiego. Takie ustawienie pracy wynika z kompleksowości realizacji maskowania operacyjnego.

Pozorne stanowiska dowodzenia rozmieszcza się w odległości 5-30 km od rzeczywistych stanowisk dowodzenia odpowiedniego szczebla. Przy wyborze rejonów i lokalizacji należy zwrócić szczególną uwagę na zapewnienie warunków pracy środków łączności. Charakter pracy i działalność bojowej prowadzonej przez pozorne stanowiska dowodzenia powinien odpowiadać charakterowi pracy bojowej prowadzonej przez rzeczywiste stanowiska dowodzenia określonych szczebli.

Do urządzenia pozornych stanowisk dowodzenia mogą być wykorzystane istniejące budynki wojskowe o innym przeznaczeniu w okresie pokoju, a opuszczone w okresie działań wojennych lub budowane specjalne makiety budynków /schronów/. Tego rodzaju stanowiska dowodzenia wyposaża się w: radiostacje średniej mocy /wycofane z użytku/, maszty antenowe transmitory, magnetofony, odbijacze kątowe, siatki maskujące, makiety radiostacji, samochodów osobowych i specjalnych.

Do ochrony i pozoracji pracy na pozornych stanowiskach dowodzenia wyznacza się odpowiednie grupy ludzi; przy czym o tym, że dane SD jest pozorne, powinna wiedzieć ograniczona liczba osób.

Dużą rolę w ramach maskowania operacyjnego systemu dowodzenia wojsk OPK spełniają skryte /zapasowe/ stanowiska dowodzenia wszystkich szczebli. Zapasowe stanowiska dowodzenia rozmieszcza się w odległości 5-30 km od zasadniczych i pozornych. Przy wyborze rejonów i lokalizacji należy zwracać uwagę na zapewnienie warunków bezpieczeństwa pracy w każdej sytuacji bojowej. Należy dążyć do budowy ZSD typu podziemnego. Stanowiska te urządza się i wyposaża tak samo jak zasadnicze. Ich włączenie do pracy powinno nastąpić w toku działań bojowych. Na zapasowych stanowiskach dowodzenia w toku działań bojowych powinny pełnić dyżury zmiany dyżurne uzupełnione oficerami dowództwa i sztabu wchodzącymi w skład kolejnej grupy operacyjnej, gotowe w każdej chwili do przejęcia dowodzenia wojskami OPK. Na każdym szczeblu dowodzenia powinno być urządzone co najmniej jedno zapasowe stanowisko dowodzenia.

2. Maskowanie operacyjne lotnictwa myśliwskiego

Maskowanie i mylenie radioelektroniczne w lotnictwie myśliwskim polega na określonym wykorzystaniu urządzeń i środków dla deformacji urządzeń lotniskowych, samolotów i samych lotnisk oraz zniwelowaniu kontrastowości radiolokacyjnej tych obiektów. W tym celu należy wszystkie urządzenia i sprzęt bojowy, znajdujący się na lotniskach odpowiednio pomalować specjalnymi farbami pochłaniającymi fale elektromagnetyczne. Jednocześnie do maskowania należy wykorzystać w szerokim zakresie odbijacze kątowe. Należy pamiętać, że maskowaniem i myleniem radioelektronicznym powinny być objęte wszystkie elementy lotnictwa myśliwskiego tj. zasadnicze, zapasowe i pozorne lotniska wraz z rzeczywistym i pozornym sprzętem znajdującym się na nich.

Jeżeli chodzi o mylenie radioelektroniczne, to jednostki lotnictwa myśliwskiego mogą urządzać pozorne punkty naprawa-

dzania zarówno przy lotniskach zapasowych, jak i pozornych, wykorzystując do tego celu stacje radiolokacyjne i radiostacje starszej generacji, lecz czynne.

W lotnictwie myśliwskim duże znaczenie w ramach dezinformacji posiada inspiracja otoczenia w celu zwrócenia uwagi nieprzyjaciela na lotniska pozorne. W tym celu należy wywołać wrażenie u obecnych ich użytkowników i okolicznej ludności, że są one lotniskami zapasowymi przewidzianymi do wykorzystania przez lotnictwo myśliwskie /wojskowe/ w okresie wojny. Osiąga się to poprzez: pozorowane zainteresowanie tymi lotniskami ze strony dowództw jednostek lotniczych, gromadzenie na nich wycofanego z eksploatacji sprzętu lotniskowego i lotniczego, prowadzenie niewielkich prac ziemnych i imitację przygotowań do wywłaszczeń, dokonywanie lądowań pojedynczych samolotów lub małych grup, prowadzenie okresowej obsługi sprzętu lotniczego oraz prac bojowych środków radioelektronicznych. Szczególnie intensywnie pracę na lotniskach pozorowanych należy demonstrować w okresie faktycznego wychodzenia sił i środków spod uderzenia lub podczas dokonywania manewru w celu poprawienia ugrupowania operacyjnego.

Celem wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd, co do faktycznej sieci lotnisk, powinno się przygotować i urządzić lotniska pozorne. Mają one szczególną rolę do spełnienia w warunkach prowadzenia działań bojowych z użyciem broni masowego rażenia, gdyż umożliwiają one zasugerowanie nieprzyjacielowi innego niż faktyczne ugrupowanie jednostek lotniczych, a tym samym wpływają na zmniejszenie ewentualnych strat.

Lotniska pozorne przygotowuje się w odległości 4-10 km od lotnisk faktycznych, w miarę możliwości na kierunku pasa startowego lotniska faktycznego. Do urządzenia lotnisk pozornych wykorzystuje się między innymi istniejące lotniska i lądowiska cywilne, których nie przewiduje się wykorzystywać w czasie działań bojowych przez lotnictwo wojskowe. Powierzchnia lotniska pozornego powinna być zbliżona wymiarami do powierzchni faktycznego lotniska /około 4-5 km²/.

W ramach maskowania operacyjnego na szczeblu korpusu OPK należy wykonać 5-8 pozornych lotnisk polowych. Do wyposażenia i imitowania pracy na lotniskach pozornych wykorzystuje się

wycofane z użytku radiostacje średniej mocy KF i UKF, radiostacje prowadzące, maszty antenowe radiostacji, samoloty i samochody specjalne, samochody ciężarowe potrzebne do obsługi znajdujących się na tych lotniskach samolotów bojowych, odbijające kątowne, siatki maskujące itp.

Dla współczesnego lotnictwa myśliwskiego trudno mówić o przygotowaniu skrytych lotnisk. Można jednak i należy urządzać skryte lądowiska, wykorzystując do tego celu odcinki dróg kołowych. Przystosowanie istniejących dróg do lądowania samolotów myśliwskich nie gwarantuje pewności ich ukrycia. Istnieją natomiast realne szanse urządzenia skrytych lądowisk przy budowie nowych szlaków komunikacyjnych. Na ten moment należy zwrócić szczególną uwagę teraz, kiedy przystępuje się w naszym kraju do modernizacji sieci dróg kołowych i budowy nowych. Udział przedstawicieli wojsk OPK w trakcie projektowania budowy nowych dróg jest nieodzowny dla uniknięcia dodatkowych kosztów, a przede wszystkim ograniczenia kręgu osób znających przeznaczenie niektórych odcinków dróg. Stosując taką metodę przygotowania dróg do lądowania i startu samolotów myśliwskich będziemy mogli mówić o posiadaniu skrytych lądowisk.

Mówiąc o manewrze lotnictwa myśliwskiego jako formie maskowania operacyjnego, mamy na myśli manewr lotniskowy, dokonywany w celu zapewnienia lotnictwu warunków bezpieczeństwa bazowania i wykonania zadań bojowych. Warunkiem zapewniającym dokonywanie manewru lotnictwem myśliwskim jest posiadanie znacznej ilości lotnisk zapasowych oraz lądowisk. Do tego celu mają służyć między innymi skryte lotniska /lądowiska/.

3. Maskowanie operacyjne wojsk raketowych i artylerii OPK

W wojskach raketowych i artylerii OPK maskowanie i mylenie radioelektroniczne polega przede wszystkim na niwelowaniu kontrastowości i deformowaniu stanowisk startowych, ogniowych i technicznych tak rzeczywistych, jak i pozornych.

Ze względu na okres stosowania maskowania radioelektronicznego dzielimy je na przedsięwzięcia okresu pokojowego i wojennego.

Do przedsięwzięć stosowanych w okresie pokoju należy zaliczyć:

- ograniczenie pracy zestawów raketowych do określonych kierunków i czasu promieniowania energii elektromagnetycznej;
- ścisłe ograniczenie grona osób zapoznanych z parametrami roboczymi zestawów raketowych;
- prowadzenie dezinformowania radioelektronicznego w czasie pracy zestawów raketowych.

W toku działań wojennych maskowanie radioelektroniczne polega przede wszystkim na możliwie jak najpóźniejszym włączeniu energii elektromagnetycznej na anteny przy śledzeniu celów powietrznych oraz przestrajaniu na inne częstotliwości robocze zestawów raketowych, a także stosowaniu "pułapek" do przechwytywania kierowanych pocisków przeciwdziałania radioelektronicznego.

W wojskach raketowych i artylerii OPK dezinformacja polega przede wszystkim na dezinformowaniu radioelektronicznym, realizowanym w czasie pracy bojowej zestawów raketowych szczególnie w okresie pokoju oraz inspiracji otoczenia w celu utwierdzenia w jego świadomości przekonania o istnieniu wojsk raketowych w osłonie obiektów, które w rzeczywistości są wojskami pozornymi.

W pierwszym przypadku, specjalnie wydzielone siły i środki wysyłają w przestrzeń energię elektromagnetyczną na częstotliwościach zbliżonych do rzeczywistych, lecz nigdy leżących w ich zakresie. Równocześnie mogą pracować wydzielone radiostacje, które będą przekazywały określone rozkazy i komendy zmierzające w sumie do wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd co do faktycznego rozmieszczenia wojsk raketowych.

W drugim przypadku chodzi o nadanie obiektom pozornym wszelkich cech realności i wywołanie przekonania wśród ludności, iż są to obiekty rzeczywiste. Osiąga się to poprzez systematyczny ruch i zainteresowanie wojsk tymi obiektami, dokładne maskowanie bezpośrednie, świadome - prowadzone z wyrachowaniem - ujawnianie tajemnicy wojskowej, potwierdzającej "rzeczywistość" istniejących obiektów itp. W tym względzie każdy dowódca może wykazać dużo inwencji w realizacji tego rodzaju przedsięwzięcia.

W celu wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd co do zamiaru użycia wojsk raketowych i artylerii OPK na obszarze kraju oprócz rzeczywistego ich ugrupowania powinno się zorganizować ugrupowanie pozorne. W korpusie OPK powinno się wykonać: 2-3 pozorne rejony rozmieszczenia dywizji /brygady/ artylerii raketowej; 4-5 pozornych rejonów rozmieszczenia pułków artylerii lufowej; 3-4 pozorne połączone stanowiska dowodzenia.

Pozorne rejony powinny się znajdować przede wszystkim na zasadniczych kierunkach operacyjno-powietrznych. Celowo jest pozorować nimi osłonę faktycznie nie osłanianych rubieży lub obiektów. Poza tym dla utrudnienia wykrycia rzeczywistych stanowisk startowych i technicznych wojsk raketowych i artylerii OPK powinno się wykonać po 2-3 pozorne stanowiska dla każdego dywizjonu ogniowego; 1-2 pozorne stanowiska dla każdego dywizjonu technicznego; 1-2 pozorne stanowiska dowodzenia dla pułku artylerii lufowej.

Rozmieszczenie stanowisk pozornych w ugrupowaniu bojowym powinno być zgodne z ogólnymi zasadami taktycznymi, obowiązującymi przy organizacji obrony obiektów siłami wojsk raketowych i artylerii. Powierzchnia pozornych stanowisk powinna odpowiadać powierzchni zajmowanej przez stanowiska rzeczywiste.

Do urządzenia i imitacji pracy pozornego stanowiska startowego wojsk raketowych wykorzystuje się: wycofane z użytku stacje radiolokacyjne zakresu metrowego i centymetrowego oraz radiostacje średniej mocy; samochody i ciągniki kołowe i gąsienicowe; makiety wyrzutni raketowych, pocisków raketowych i zaczep specjalnych; siatki maskujące i odbijacze kątowe oraz materiały wybuchowe.

Do urządzenia i imitacji pracy stanowisk technicznych wykorzystuje się istniejące obiekty wojskowe /opuszczone forty, baraki itp./, w których rejonie rozmieszcza się radiostacje średniej mocy, samochody i ciągniki kołowe, makiety pocisków raketowych i zaczep specjalnych, puste opakowania pocisków i paliw, siatki maskujące i odbijacze kątowe.

Pozorne stanowiska ogniowe artylerii lufowej OPK urządza się poprzez zdjęcie powierzchni części gruntu o konturach odpowiadających poszczególnym okopom i wykonanie tych okopów w niepełnym profilu. Na stanowiskach takich ustawia się makiety

lub wycofane z użytku armaty, przyrządy i stacje radiolokacyjne, samochody i ciągniki, siatki maskujące i odbijacze kątowe.

Do ochrony i pozoracji na wszystkich stanowiskach wykorzystuje się grupy żołnierzy specjalnie wydzielonych z jednostek bojowych.

Skryte stanowiska startowe i ogniowe rozbudowuje się w rejonach, przez które będą przebiegały trasy przelotu, środków napadu powietrznego nieprzyjaciela, wyprowadzające na główne obiekty kraju. Ilość tych stanowisk zależy przede wszystkim od ilości oddziałów manewrowych. Zakres prac inżynierskich, przy urządzeniu skrytych stanowisk startowych i ogniowych zależy od rodzaju sprzętu bojowego będącego w posiadaniu oddziałów manewrujących. W każdym przypadku stopień rozbudowy powinien zapewnić szybkie rozwinięcie i prowadzenie ognia przez określony oddział.

4. Maskowanie operacyjne wojsk radiotechnicznych

W wojskach radiotechnicznych maskowanie systemów radiolokacyjnych polega na:

- ograniczeniu czasu pracy środków radiolokacyjnych do niezbędnego minimum;
- zakazie przestrajania niektórych urządzeń w celach szkoleniowych;
- pracy wyłącznie na przydzielonych częstotliwościach;
- szerokim wykorzystaniu /tam gdzie to możliwe/ ekwiwalentów anten;
- stosowaniu ekranizacji sprzętu /siatek ekranizujących/;
- ograniczeniu znajomości danych taktyczno-technicznych urządzeń radiolokacyjnych.

W celu mylenia nieprzyjaciela co do faktycznego ugrupowania wojsk radiotechnicznych, w rejonach możliwego prowadzenia rozpoznania przez przeciwnika i tras przelotu cywilnego lotnictwa komunikacyjnego /szczególnie na liniach międzynarodowych/ urządza się pozorne posterunki radiolokacyjne.

W wojskach radiotechnicznych dezinformowanie radioelektroniczne należy organizować i prowadzić w rejonach i na kierunkach wyjątkowo dogodnych do prowadzenia przez nieprzyjaciela rozpoznania radioelektronicznego. Do prowadzenia dezinformacji wydziela się specjalne pododdziały /grupy/ z pułków /batalionów/ radiotechnicznych wyposażonych w sprzęt radiolokacyjny i łączności. Wydzielone pododdziały powinny tworzyć określony system radiolokacyjny działający według jednolitego planu opracowanego przez sztab wojsk OPK /korpusu OPK/. Dla każdego pododdziału wyznacza się w terenie po kilka pozycji pozorowania tj. pozornych posterunków radiolokacyjnych. Działalność pododdziałów na poszczególnych pozycjach może trwać od jednego do trzech tygodni. Działalność ich polega na prowadzeniu rozpoznania radiolokacyjnego przy pomocy stacji radiolokacyjnej czynnej /wydzielonej z najbliższego posterunku radiolokacyjnego/ i przekazywaniu uzyskanych informacji do określonego stanowiska dowodzenia lub na najbliższy posterunek radiolokacyjny, przewodowymi środkami łączności. Jednocześnie pozorne stacje radiolokacyjne /wycofane z użytku i przystosowane do pracy/ wysyłają energię elektromagnetyczną na częstotliwościach zbliżonych do stosowanych w wojskach radiotechnicznych. Równocześnie z przekazywaniem informacji przewodowymi środkami łączności jest przekazywana informacja drogą radiową. W tym przypadku informacja ta jest fałszywa, przeznaczona wyłącznie dla nieprzyjaciela. Opracowywana jest na bieżąco, stosownie do sytuacji powietrznej w danym rejonie.

Istnienie pozornych posterunków radiolokacyjnych, praca na nich pododdziałów dezinformacyjnych, a więc periodyczne ożywianie tych posterunków jest między innymi jedną z metod inspiracji otoczenia, realizowaną w wojskach radiotechnicznych.

Pozycje pozornych posterunków radiolokacyjnych buduje się w odległości co najmniej 5-15 km od posterunków zasadniczych, w terenie zbliżonym wyglądem do terenu, na którym jest rozmieszczony najbliższy posterunek. Do urządzenia i imitacji pracy pozornych posterunków radiolokacyjnych wykorzystuje się wycofane z użytku /pracujące i nie pracujące/ stacje radiolokacyjne i radiostacje średniej mocy, maszty antenowe radiostacji, makiety anten stacji radiolokacyjnych dużych zasięgów, samochody

ciężarowe i specjalne wycofane z użytku oraz sitaki maskujące i odbijacze kątowe. Lokalizacja pozycji pozornych posterunków radiolokacyjnych powinna odpowiadać podstawowym wymogom rozmieszczenia rzeczywistych RLP. W miarę możliwości należy je rozbudowywać pod względem inżynieryjnym. Do pozorowania pracy na tych posterunkach wykorzystuje się żołnierzy z najbliższego pododdziału wojsk radiotechnicznych.

W wojskach radiotechnicznych dla maskowania operacyjnego systemu radiolokacyjnego urządza się skryte posterunki radiolokacyjne w celu ukrycia niektórych typów stacji radiolokacyjnych oraz zwiększenia żywotności wojsk radiotechnicznych. Idealnym rozwiązaniem byłoby stworzenie nad całym obszarem kraju skrytego pola radiolokacyjnego. W miarę sił i narastania nowych typów stacji radiolokacyjnych należy dążyć do sukcesywnego rozbudowywania skrytych posterunków radiolokacyjnych i powiększania skrytego pola radiolokacyjnego. Pozycje dla skrytych posterunków radiolokacyjnych należy wybierać w odległości kilku-kilkunastu kilometrów od pozycji rzeczywistych. Na pozycjach tych należy dokonać całkowitej rozbudowy inżynieryjnej włącznie z ukryciami na sprzęt. Stacje radiolokacyjne znajdujące się na skrytych posterunkach radiolokacyjnych mogą być włączone do pracy bojowej na specjalny sygnał z centralnego stanowiska dowodzenia dowódcy wojsk OPK.

III. SIŁY I ŚRODKI MASKOWANIA OPERACYJNEGO W WOJSKACH OPK

Wykonanie zadań maskowania operacyjnego w wojskach OPK wymaga użycia odpowiednich sił i środków, zarówno specjalnych, jak i wydzielonych z różnych rodzajów wojsk i służb. Ogólne potrzeby sił i środków wynikają z celów i zadań maskowania operacyjnego, składu wojsk OPK, charakteru i właściwości terenu w rejonach rozmieszczenia wojsk OPK, liczby elementów ugrupowania bojowego, aktywności i możliwości działania rozpoznania nieprzyjaciela, a także czasu przewidzianego na organizację obrony powietrznej kraju.

Prace związane z wykonaniem przedsięwzięć maskowania operacyjnego będą realizowane przede wszystkim organicznymi siłami i środkami wojsk OPK. Istnieje jednak szereg przedsięwzięć, których wojska OPK nie są w stanie same wykonać, w związku z czym istnieje realna potrzeba zaangażowania innych sił znajdujących się w dyspozycji pozostałych rodzajów sił zbrojnych. Jest to możliwe, w praktyce stosowane w zależności od konkretnych potrzeb.

W skład sił wydzielonych do realizacji zadań maskowania operacyjnego na korzyść wojsk OPK mogą wchodzić:

- pododdziały maskowania wojsk inżynierskich;
- specjalne pododdziały pozorowania, dezinformacji i dywersji radioelektronicznej;
- specjalne organa WSW, rozpoznawcze, propagandy specjalnej, przeciwdziałania radioelektronicznego itp.

Ustalenie konkretnych potrzeb w zakresie ilości sił i środków niezbędnych do realizacji zadań tego rodzaju operacyjnego zabezpieczenia jest problemem skomplikowanym i zależy to przede wszystkim od ilości i rodzaju przedsięwzięć planowych do realizacji w ramach maskowania operacyjnego. I tak na przykład do pozorowania bazowania pułku lotnictwa myśliwskiego na jednym lotnisku należałoby wydzielić następujące siły i środki:

- makiety samolotów	- 10-15 szt.;
- makiety samochodów różnych typów	- 15-20 szt.;

- odbijacze kątowe - 40-50 szt.;
- siatki maskujące - 10 szt.;
- radiostacje czynne - 1 szt.;
- stacje radiolokacyjne - 1 szt.;
- promienniki ciepłe - 10-15 szt.;
- około plutonu żołnierzy do ożywienia lotniska;
- klucze samolotów myśliwskich.

Do pozorowania dywizjonu ogniowego wojsk raketowych na stanowisku startowym należałoby wydzielić następujące siły i środki:

- makiety wyrzutni - 6 szt.;
- makiety ludzi - 30 szt.;
- makiety samochodów różnych typów - 10-15 szt.;
- makiety PRK - 10-12 szt.;
- makiety PRK stacji radiolokacyjnej - 1-2 szt.;
- makiety armat plot. - 6 szt.;
- makiety WKM - 3-4 szt.;
- makiety ciągników kołowych i gąsienicowych - 6-8 szt.;
- STZ czynne - 1-2 szt.;
- radiostacje czynne - 1 szt.;
- odbijacze kątowe - 10-15 szt.;
- siatki maskujące - 10 szt.;
- około drużyny żołnierzy.

Do pozorowania dywizjonu technicznego wojsk raketowych rozwiniętego na stanowisku potrzeba wyznaczyć następujące siły i środki:

- makiety pocisków raketowych - 15-20 szt.;
- makiety samochodów specjalnych - 10 szt.;
- makiety ciągników - 5 szt.;
- makiety dźwigów - 2 szt.;
- makiety ludzi - 20-30 szt.;
- puste opakowania pocisków - 30-40 szt.;
- puste zbiorniki paliw - 5-10 szt.;
- samochody czynne - 3 szt.;
- radiostacje czynne średniej mocy - 1 szt.;
- siatki maskujące - 20-25 szt.;
- odbijacze kątowe - 15-20 szt.;
- około drużyny żołnierzy.

Do poszerzenia dywizjonu artylerii lufowej potrzeba wydzielić następujące siły i środki:

- makiety armat - 18-27 szt.;
- makiety ludzi - 30-40 szt.;
- makiety samochodów - 10 szt.;
- makiety ciągników - 15 -20 szt.;
- samochody czynne - 3 szt.;
- stacje radiolokacyjne - 3 szt.;
- radiostacje czynne - 3 szt.;
- odbijacze katowe - 15-20 szt.;
- siatki maskujące - 20-25 szt.;
- około 1-2-ch drużyn żołnierzy.

Do poszerzenia posterunku radiolokacyjnego należałoby wydzielić następujące siły i środki:

- makiety stacji radiolokacyjnych - 1-2 szt.;
- stacje radiolokacyjne czynne - 1 szt.;
- radiostacje czynne - 1 szt.;
- makiety ciągników - 1-2 szt.;
- ciągniki czynne - 1 szt.;
- siatki maskujące - 3 szt.;
- około drużyny żołnierzy różnych specjalności dla prowadzenia działalności bojowej.

Do poszerzenia stanowiska dowodzenia korpusu OPK /połączonego stanowiska dowodzenia/ potrzeba wydzielić następujące siły i środki:

- makiety radiostacji - 10-15 szt.;
- makiety samochodów specjalnych - 10-15 szt.;
- makiety samochodów osobowych - 5-10 szt.;
- radiostacje czynne - 5- 8 szt.;
- maszty antenowe - 15-20 szt.;
- magnetofony - 3- 5 szt.;
- transitory - 3- 5 szt.;
- samochody czynne - 2- 4 szt.;
- odbijacze katowe - 15-20 szt.;
- siatki maskujące - 10-15 szt.;
- żołnierzy do ożywienia obiektu 20.

Jak wynika z wyżej zamieszczonych przykładów, ilość sił i środków niezbędna do realizacji zadań maskowania operacyjnego jest stosunkowo duża, jeżeli uwzględnimy wszystkie potrzeby ilościowe przedstawione w rozdziale drugim. W tym miejscu pragniemy zwrócić uwagę, że są to jedynie siły przewidziane do pozoracji, a nie do wykonania obiektów pozornych. Przyjmując, iż wszystkie obiekty pozorne powinny być wykonane pod każdym względem tak jak obiekty rzeczywiste, to łatwo przekonamy się o ogromie prac, które należy wykonać. Uwzględniając jednak fakt, iż system obrony powietrznej jest zorganizowany /a wojska OPK rozwinięte na obszarze kraju/ i w miarę upływu czasu systematycznie doskonalony, nie zachodzi konieczność przystępowania do realizacji zadań maskowania operacyjnego od początku.

Ta okoliczność w pewnym sensie niweluje nawał prac, przez odpowiednie rozłożenie ich w czasie i miejscu. Niemniej jednak mogą zaistnieć sytuacje, w których może nastąpić spiętrzenie prac związanych z maskowaniem operacyjnym szczególnie w okresach najmniej korzystnych dla wojsk OPK tj. w toku działań bojowych i to przede wszystkim realizowanych siłami własnymi. W takich sytuacjach należy dążyć do maksymalnego wykorzystania żołnierzy nie zaangażowanych w bezpośredniej walce z nieprzyjacielem. Dużą pomoc w tym względzie mogą spełniać żołnierze posiadający dobrze opanowane drugie specjalności, jak również właściwie zorganizowane współdziałanie z siłami i środkami obrony terytorialnej.

W tym miejscu wypada powiedzieć, że makiety sprzętu bojowego stosowane do pozoracji /wyrzutnie, działa, stacje radiolokacyjne itp./ są wykonywane przez wyspecjalizowane zakłady produkcyjne i sukcesywnie dostarczane do wojsk OPK.

Na marginesie tego zagadnienia wydaje się celowe przytoczyć kilka cyfr z zakresu potrzebnej powierzchni gruntów dla urządzenia niektórych pozornych obiektów. I tak dla urządzenia pozornego:

- lotniska potrzeba około 500 ha;
- stanowiska startowego dywizjonu ogniowego wojsk raketowych potrzeba około 20 ha;
- stanowiska technicznego dywizjonu technicznego wojsk raketowych potrzeba około 10 ha;

- posterunku radiotechnicznego potrzeba około 8 ha;
- stanowiska dowodzenia potrzeba około 5 ha.

Dane te w porównaniu z potrzebami ilościowymi poszczególnych obiektów pospornych pozwalają wyrobić sobie zdanie o rozmiarach potrzeb w zakresie powierzchni gruntów zajmowanych przez wojska OPK do realizacji maskowania operacyjnego.

Nie wspomina się tu o kosztach maskowania operacyjnego, gdyż w różnych okresach różnie się kształtują, niemniej jednak należy stwierdzić, iż są bardzo wysokie, nie wiele mniejsze od utrzymania racjonalnego systemu OPK.

IV. PLANOWANIE MASKOWANIA OPERACYJNEGO W WOJSKACH OPK

Podstawę do planowania maskowania operacyjnego stanowią: dyrektywa MON dotycząca organizacji obrony powietrznej kraju, a ujmująca również zagadnienia maskowania operacyjnego, zamiar dowódcy wojsk do organizacji obrony powietrznej, w tej liczbie i maskowania operacyjnego, wnioski z oceny położenia oraz ilości i zakresu przedsięwzięć maskowania operacyjnego realizowanych przez wojska OPK, które zależą zazwyczaj od:

- zadania wojsk OPK w ramach jednolitego systemu obrony powietrznej państw Układu Warszawskiego;
- ogólnej koncepcji maskowania operacyjnego przyjętej w jednolitym systemie obrony powietrznej państw Układu Warszawskiego;
- ogólnej charakterystyki obszaru kraju, osłanianego przez wojska OPK;
- prawdopodobnego zakresu i sposobu prowadzenia rozpoznania przez nieprzyjaciela;
- czasu niezbędnego na realizację przedsięwzięć wynikających z poszczególnych zadań maskowania operacyjnego;
- możliwości sił i środków przewidzianych do wykonania zadań maskowania operacyjnego.

Zespół oficerów wydzielony do planowania maskowania z oddziału operacyjnego sztabu wojsk OPK, po zapoznaniu się z dyrektywą MON, zamiarem dowódcy wojsk OPK, w którym powinien podać:

- ogólną koncepcję maskowania operacyjnego wojsk OPK;
- przewidywane warianty wykorzystania sił i środków pozoracji stosownie do zamiaru wykorzystania poszczególnych rodzajów wojsk OPK;
- przewidywany podział zadań maskowania operacyjnego pomiędzy związki operacyjno-taktyczne /rodzaje wojsk/;
- termin zakończenia zasadniczych prac maskowania operacyjnego; przeprowadza ocenę położenia.

W ocenie połączenia uwzględnia następujące zagadnienia maskowania operacyjnego:

a/ w ocenie nieprzyjaciela:

- rozmieszczenie sił i środków rozpoznania nieprzyjaciela i ich możliwości /w tym środki rozpoznania radioelektronicznego, lotniczego i kosmicznego/;
- rejony zagrożone działaniem grup dywersyjno-rozpoznawczych nieprzyjaciela /wrogiego podziemia/;
- intensywność działań rozpoznawczych nieprzyjaciela wzdłuż granic i nad terytorium kraju;
- zasięg poszczególnych środków rozpoznania nieprzyjaciela w okresie pokoju i w czasie wojny;
- stopień dotychczasowego rozpoznania systemu obrony powietrznej kraju;
- przeciwko, jakim rodzajom i środkom rozpoznania nieprzyjaciela należy przede wszystkim realizować przedsięwzięcia maskowania w okresie pokoju i wojny;
- w jaki sposób i jakimi środkami najskuteczniej wprowadzić w błąd poszczególne rodzaje rozpoznania nieprzyjaciela;
- jakie środki przeciwdziałania zastosować przeciwko środkom rozpoznania nieprzyjaciela;
- gdzie lub na jakich elementach należy skupić główny wysiłek maskowania operacyjnego ze względu na działanie nieprzyjaciela;

b/ w ocenie obszaru kraju:

- ogólna charakterystyka terenu w rejonach rozmieszczenia elementów systemu obrony powietrznej kraju i jego wpływ na możliwości maskowania operacyjnego;
- ogólna charakterystyka terenu z punktu widzenia wyboru najdogodniejszych rejonów do organizacji pozornych elementów systemu obrony powietrznej kraju w celu zasugerowania nieprzyjacielowi odmiennego charakteru istniejącego systemu OPK;

- gdzie i z jakim nasileniem należałoby pozorować przegrupowanie poszczególnych rodzajów wojsk i innych elementów systemu OPK;
- nasilenie ruchu turystycznego, a szczególnie zagranicznego w rejonach rozmieszczenia elementów systemu OPK oraz jego wpływ na realizację przedsięwzięć maskowania operacyjnego;
- możliwości wykorzystania warunków terenowych oraz zasobów miejscowych do przeprowadzenia przedsięwzięć maskowania operacyjnego i bezpośredniego;
- rejony rozmieszczenia innych rodzajów sił zbrojnych, wykonywane przez nie przedsięwzięcia maskowania operacyjnego i ich wpływ na pracę systemu OPK oraz powiązanie z maskowaniem operacyjnym wojsk OPK;
- możliwości wykorzystania istniejących urządzeń maskowania obiektów gospodarki narodowej w interesie maskowania operacyjnego wojsk OPK;
- możliwości wykorzystania ludności miejscowej oraz aparatu przekazu masowej informacji do realizacji niektórych przedsięwzięć maskowania /szczególnie w zakresie dezinformowania/;
- wpływ pór roku i zmian warunków klimatycznych na zakres i ilość oraz realizację przedsięwzięć maskowania bezpośredniego i operacyjnego;

c/ w ocenie sił i środków własnych:

- ocena rozmieszczenia poszczególnych elementów systemu OPK i określenie głównego wysiłku maskowania w okresie pokoju i wojny;
- planowanie przegrupowania wojsk OPK i sposób ich powiązania z przedsięwzięciami maskowania operacyjnego;
- ogólny stan i możliwości oraz zadania i sposoby wykorzystania sił i środków wydzielonych /własnych i przydzielonych/ do realizacji zadań maskowania operacyjnego;

- możliwości sił i środków przeciwdziałania radioelektronicznego i ich wpływ na realizację zadań maskowania operacyjnego;
- które przedsięwzięcia maskowania operacyjnego należy realizować na szczeblu wojsk OPK, a które można przekazać korpusom OPK;
- niezbędne siły i środki do kontroli przebiegu realizacji zadań maskowania operacyjnego i bezpośredniego;

d/ W ocenie czasu:

- czas potrzebny na realizację zadań maskowania operacyjnego i jego współzależność od czasu przewidywanego na organizację działań;
- kiedy, na jaki okres i jakimi rodzajami wojsk zorganizować działania pozorne z punktu widzenia potrzeb faktycznych działań wojsk OPK;
- terminy rozpoczęcia realizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego w poszczególnych fazach działań wojsk OPK;
- terminy przeprowadzenia kontroli realizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego;

e/ W ocenie warunków i możliwości zabezpieczenia materiałowo-technicznego:

- niezbędna ilość etatowych środków i materiałów maskowniczych;
- ilość uzbrojenia i sprzętu /szczególnie stacji radiolokacyjnych, wyrzutni rakietowych, samolotów, środków transportowych/ niezbędnego do realizacji przedsięwzięcia maskowania operacyjnego;
- niezbędny manewr siłami i środkami maskowania operacyjnego;
- ilość technicznych środków do kontroli maskowania operacyjnego.

Na podstawie analizy dyrektywy MON, zamiaru dowódcy wojsk OPK, przeprowadzonej oceny położenia i sformułowanych

wniosków, wydzielony zespół oficerów oddziału operacyjnego opracowuje propozycje dotyczące organizacji maskowania operacyjnego. W propozycjach tych przedstawia następujące zagadnienia:

- główne kierunki w jakich proponuje się wprowadzić nieprzyjaciela w błąd;
- na jakich przedsięwzięciach maskowania operacyjnego należałoby skupić główny wysiłek;
- sposoby wykonania skrytego manewru siłami i środkami wojsk OPK;
- rejony rozmieszczenia pozornych elementów systemu OPK i sposób organizacji ich pracy;
- niezbędne siły i środki do realizacji maskowania operacyjnego oraz możliwe źródła ich uzyskania;
- podział zadań maskowania operacyjnego /do wykonania przez dowództwo wojsk OPK i korpusy OPK/;
- niezbędny czas oraz kolejność realizacji przedsięwzięć maskowania operacyjnego;
- sposób przeprowadzenia kontroli maskowania operacyjnego.

Po zaaprobowaniu przez dowódcę wojsk OPK propozycji w zakresie organizacji maskowania operacyjnego, co nastąpi w toku ogłoszenia decyzji, oddział operacyjny /wydział maskowania/ przystępuje do opracowania planu maskowania operacyjnego.

Plan maskowania operacyjnego opracowuje się w formie graficznej z legendą. Powinien on obejmować następujące problemy:

- niezbędne elementy decyzji dowódcy wojsk OPK;
- rejony, strefy i rubieże prawdopodobnego prowadzenia rozpoznania przez nieprzyjaciela /z wyjątkiem rozpoznania kosmicznego/;
- sektory i strefy ² ¹⁰ dowolnego promieniowania energii elektromagnetycznej;

- planowane rejony pozornych lotnisk, elementów ugrupowania wojsk raketowych i artylerii OPK, posterunków radiolokacyjnych, punktów naprowadzania lotnictwa myśliwskiego, stanowisk dowodzenia, składów zaopatrzenia i innych obiektów tyłowych;
- planowane rejony i drogi pozorowania przewozów i ewakuacji;
- rejony działania organów rozpoznawczych, wykonujących zadania w ramach pozorowania i dezinformacji;
- rejony, drogi przewidziane do działania pododdziałów /grup/ demonstracyjnych;
- drogi przemarszu, czasy i wielkość jednostek wykonujących zadania na korzyść maskowania operacyjnego w ramach ruchów i przegrupowań wojsk OPK;
- inne elementy, które można wyrazić graficznie na mapie.

W legendzie do planu maskowania operacyjnego podaje się krótkie wiadomości o środkach i metodach prowadzenia rozpoznania przez nieprzyjaciela, ogólny cel /zamiar/ maskowania operacyjnego; podział sił i środków oraz sposób, czas i wykonawców zadań maskowania operacyjnego; ogólne zasady maskowania radielektronicznego; zasady prowadzenia dezinformacji; sposób i czas prowadzenia działań pozornych; inne przedsięwzięcia.

Plan maskowania operacyjnego podpisuje dowódca wojsk OPK, a zatwierdza szef sztabu generalnego. Jest on częścią składową planu obrony powietrznej kraju. Na jego podstawie opracowuje się wytyczne lub zarządzenia i plan kontroli realizacji zadań maskowania operacyjnego.

W zarządzeniu maskowania operacyjnego zazwyczaj podaje się wiadomości o działalności rozpoznawczej nieprzyjaciela, zadania maskowania operacyjnego i sposób ich realizacji, siły i środki wydzielone do maskowania, terminy wykonania zadań, wykonawców oraz terminy składania meldunków. Do zarządzenia można załączyć mapę /schemat/ z wrysowanymi na niej przedsięwzięciami maskowania operacyjnego.

W planie kontroli maskowania operacyjnego ujmuje się:

- skład zespołu kontrolującego i jego zadania;
- obiekty, rejony i przedsięwzięcia maskowania operacyjnego podlegające kontroli;
- terminy i sposób przeprowadzenia kontroli;
- sposoby organizacji maskowania radioelektronicznego z podaniem sił i środków itp.

Sztab korpusu OPK w odróżnieniu od sztabu wojsk OPK nie planuje maskowania operacyjnego, a planuje realizację maskowania operacyjnego. Jest to zasadnicza różnica, o której nie można zapominać. Podstawę do planowania realizacji maskowania operacyjnego w korpusie OPK stanowią następujące dokumenty i dane: wyciąg z rozkazu operacyjnego dowódcy wojsk OPK, określający zadania bojowe korpusu OPK, zarządzenie do maskowania operacyjnego dowódcy wojsk OPK, siły i środki przydzielone korpusowi OPK do pozoracji, zamiar dowódcy korpusu OPK, wnioski z oceny położenia oraz termin wykonania nakazanych zadań maskowania operacyjnego.

Planowaniem realizacji maskowania operacyjnego zajmuje się wydział operacyjny sztabu korpusu OPK, wraz z oficerami wydzielonymi z poszczególnych szefostw rodzajów wojsk i służb.

Metoda pracy przy planowaniu realizacji maskowania operacyjnego, jest taka sama, jak w sztabie wojsk OPK, jednak treść różni się w sposób zasadniczy. Dlatego też w dalszej części zwrócimy uwagę tylko na treść pracy, by uniknąć powtórzeń.

Dowódca korpusu OPK w zamiarze powinien określić:

- koncepcje realizacji maskowania operacyjnego istniejących /planowanych/ elementów ugrupowania bojowego korpusu OPK;
- przewidywane warianty tworzenia pozornych ugrupowań wojsk w osłonie nakazanych rejonów /obiektów/;
- koncepcje użycia oddziałów manewrowych.

W toku wypracowywania decyzji dowódcy korpusu OPK, zespół oficerów wydzielony do planowania realizacji maskowania

operacyjnego, przeprowadza ocenę położenia i przygotowuje propozycje dla dowódcy.

Ocenę położenia może przeprowadzać według schematu i zagadnień rozpatrywanych w sztabie wojsk OPK, jednak wnioski muszą dotyczyć konkretnej sytuacji korpusu OPK. Tak na przykład wnioski powinny dotyczyć:

a/ z oceny nieprzyjaciela:

- możliwości prowadzenia rozpoznania elementów ugrupowania bojowego korpusu OPK;
- określania rubieży rozpoznania przez środki rozpoznania powietrznego, naziemnego i nawodnego;
- na jakich elementach ugrupowania bojowego należy skupić główny wysiłek maskowania operacyjnego;

b/ z oceny rejonu obrony korpusu OPK:

- w jakich miejscach urządzić pozorne elementy w istniejących lub planowanych ugrupowaniach bojowych korpusu OPK;
- wyboru miejsc do rozmieszczenia elementów ugrupowania w osłonie pozornych rejonów /obiektów/;
- wyboru dróg manewru i miejsc /stanowisk ogniowych, startowych/ dla oddziałów manewrowych;
- wpływu warunków klimatycznych na realizację maskowania operacyjnego itp.;

c/ z oceny sił i środków:

- możliwości wykonania nakazanych przedsięwzięć maskowania operacyjnego;
- zakresu potrzebnej pomocy ze strony innych rodzajów wojsk i ludności cywilnej;

d/ z oceny czasu:

- kolejności realizacji poszczególnych przedsięwzięć;
- co należy uczynić, aby wykonać zadania maskowania operacyjnego w nakazanym terminie;
- terminów przeprowadzenia kontroli.

e/ z oceny warunków i możliwości zabezpieczenia materiałowo-technicznego:

- proponowanego podziału sił i środków przydzielonych do realizacji maskowania operacyjnego;
- jakie ^{przedstawić} ~~środki~~ można wykonać dodatkowo siłami korpusu OPK;
- liczby środków do kontroli maskowania operacyjnego.

Przedstawiona wyżej treść dotycząca wniosków z oceny położenia może być rozszerzona w dodatkowe zagadnienia. W każdym przypadku będzie to zależało od sytuacji, w jakiej znajdzie się określony korpus OPK.

Treść propozycji realizacji maskowania operacyjnego może ujmować następujące zagadnienia /jeżeli dowódca korpusu OPK nie udzielił specjalnych wytycznych w tym zakresie/:

- jakie elementy ugrupowania bojowego korpusu OPK i w jakich rejonach są najbardziej narażone na rozpoznanie;
- proponowane miejsca rozmieszczenia poszczególnych pozornych elementów ugrupowania korpusu OPK;
- proponowany podział sił i środków przydzielonych korpusowi OPK do realizacji maskowania operacyjnego;
- proponowany podział zadań maskowania operacyjnego do wykonania przez związki taktyczne i oddziały korpusu OPK;
- proponowana kolejność realizacji poszczególnych przedsięwzięć maskowania operacyjnego;
- proponowane drogi manewru;
- potrzeby w zakresie udziału innych specjalnych rodzajów wojsk i ludności cywilnej dla wykonania prac w nakazanym terminie; *OC*
- sposób przeprowadzania kontroli.

Zatwierdzone propozycje w zakresie realizacji maskowania operacyjnego przez dowódcę korpusu OPK, co ma miejsce w czasie ogłoszenia decyzji, stanowią podstawę przystąpienia do opracowania planu realizacji maskowania operacyjnego.

W toku opracowywania przez sztab korpusu OPK planu obrony powietrznej, zespół oficerów zajmujący się zagadnieniami maskowania operacyjnego będzie opracowywał plan realizacji maskowania operacyjnego korpusu OPK. Plan ten opracowuje się w formie graficznej na mapie z legendą. Układ, forma i zagadnienia planu realizacji maskowania operacyjnego będą w zasadzie takie same, jak w planie maskowania operacyjnego z tym jednak, iż treść powinna dotyczyć szczegółów wykonania poszczególnych przedsięwzięć przez podległe korpusowi OPK jednostki.

Plan realizacji maskowania operacyjnego podpisuje dowódca korpusu OPK, a zatwierdza dowódca wojsk OPK.

Plan realizacji maskowania operacyjnego stanowi podstawę do opracowania wytycznych w zakresie realizacji maskowania dla związków taktycznych, oddziałów korpusu OPK, jak również planu kontroli realizacji maskowania operacyjnego.

Z A K O Ń C Z E N I E

Przedstawiony materiał skłania do sformułowania kilku wniosków ogólnych związanych z pracami w zakresie rozwijania maskowania operacyjnego.

1. Osiągnięcie celów maskowania operacyjnego jest możliwe tylko pod warunkiem uprzedniego planowania go, z uwzględnieniem charakterystycznych właściwości i współczesnych wymagań odnośnie przedsięwzięć maskowniczych w związku ze znacznym wzrostem ich skali, masowym charakterem, a także specyfiką samych działań wojsk OPK.
2. Wydaje się, że jeszcze w czasie pokoju w zakresie maskowania operacyjnego należy praktycznie przeprowadzić szereg przedsięwzięć, nie mówiąc już o wszechstronnym opracowaniu teorii maskowania przed najnowszymi środkami rozpoznania nieprzyjaciela.
3. Zadaniem teorii maskowania powinno być przede wszystkim zbadanie prawidłowości zdobywania przez nieprzyjaciela danych rozpoznania i opracowania przedsięwzięć wykluczających tę możliwość. Ważne jest także, ażeby w dziedzinie maskowania podejmowano najbardziej prawidłowe decyzje, a słuszność wyciąganych wniosków sprawdzono przy pomocy elektronicznej techniki obliczeniowej.
4. Do zadań teorii maskowania powinno należeć także wypracowanie uzasadnionych wniosków dotyczących wyposażenia wojsk, zwłaszcza wyposażenia poszczególnych pododdziałów i oddziałów maskowniczych w specjalne samochody i środki, sprzęt etatowy, makiety, a także potrzebne środki transportowe, co umożliwi szybką realizację przedsięwzięć maskowniczych w najbardziej skomplikowanej sytuacji.
5. Celowe są dalsze poszukiwania materiałów do konstrukcji masek i powłok, które umożliwiłyby realizację kompleksowego maskowania obiektów przed współczesnymi i przyszłymi środkami rozpoznania, jak najmniejszymi siłami i w jak najkrótszym czasie.

B I B L I O G R A F I A

1. Regulamin wojsk obrony powietrznej kraju /korpus OPK/.
Wyd. MON, Warszawa 1964 r. s. 80-83.
2. Operacyjne maskowanie wojsk OPK. Biuletyn Informacyjny
5/67. Wyd. MON, Warszawa 1964 r.
3. Organizacja maskowania operacyjnego w wojskach OPK.
Wyd. DW OPK, Warszawa 1971 r.
4. płk A. PRZENICZNY. Korpus obrony powietrznej kraju.
Wyd. ASG 1968 r.
5. Planowanie i organizacja maskowania w morskiej operacji
desantowej. Biuletyn Informacyjny 3/71. Wyd. MON,
Warszawa 1965 r.
6. Niektóre problemy maskowania operacyjnego w działaniach
powietrznodesantowych. Biuletyn Informacyjny 3/77.
Wyd. MON, Warszawa 1966 r.
7. Zakres i sposoby realizacji maskowania operacyjnego w ope-
racji zaczepnej armii. Biuletyn Informacyjny 4/88.
Wyd. MON, Warszawa 1968 r.
8. płk W. SZCZEDROW. Maskowanie wojsk w czasie dokonywania
przegrupowań i manewru. "Wojennaja Myśl" nr 6, 1966 r.
9. kpt. DIVRY. La guerre electronique. L'Armee nr 100.
10. Hara - to sce. Warpaint. Flying Review International
nr 7, 1966 r.
11. A walch from the sky - Overland Reconnaissance.
Flying Review International nr 6, 1966 r.
12. Günther HARTMAN. Der Einfluss des Geländes aut die Orga-
nization und Führung von Gefechthondlungen.
Wyd. Deutsche Militärverlag. Berlin 1966 r.

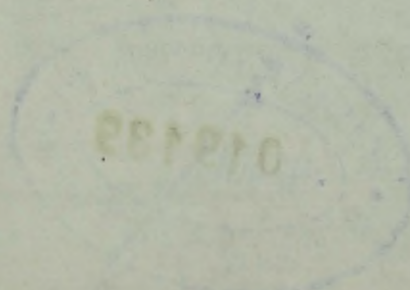
ODBIJACZE KATOWE DO MASKOWANIA PRZECIWRADIOLOKACYJNEGO

Typ odbijacza	TS-80/70	08-33	OMU
Przeznaczenie	Do radiolokacyjnego pozorowania dużych przedmiotów terenowych i budynków, hal, hangarów, mostów stalowych itp.		pojazdów mechanicznych; czołgów, samochodów, samolotów na ziemi, dział, wyrzutni itp.
Ukompletowanie odbijacza	odbijacze składane, mające stojaki rurowe do podwieszania oraz po trzy pływaki do ustawienia na wodzie.		tworzą całość do ustawiania na ziemi.
Średnica odbijacza w stanie złożonym /cm/	147	68	70 /najdłuższy bok trójkąta/
Ciężar /kg/ samego odbijacza	40	-	2,5
Kompletu	23	15,7	-
Liczba sekcji	8	8	8
Maksymalna wartość skutecznej powierzchni odbicia dla 3 cm	1920 m ²	970 cm ²	60 m ²
Dla 0,8 cm	26600 m ²	3750 cm ²	960 m ²
Czas ustawienia /min/	12	8	1

HERBICYDY STOSOWANE DO ZMIANY KOLORYSTYKIPOKRYCIA TRAWIASTEGO

Związki chemiczne, ich stężenia w roztworze wodnym	Fe SO ₄ 15%	Fe SO ₄ 10%	Cu SO ₄ 15%	H ₂ SO ₄ 1%	HCL 3%	KClO ₃ 2%	H ₂ SO ₄ 4%
Uzyskiwane odbarwienie pokrycia trawiastego	brunatno - czarne	brunatno - czarno-zielone	brunatny	szaroszłomiasty	żółtoszaro-słomiasty	lekkiem - ściemnienie trawy	brunatnoczerwony

WZRA KAWOJUR ANTYOLINIS
 KAWOJUR ANTYOLINIS
 KAWOJUR ANTYOLINIS

FARBY NITROCELULOZOWE DO MALOWANIA
DEFORMUJĄCEGO

Gotowe farby ^{x/} Dane	Jasno- zielona	Ciemno- zielona	Ciemno- żółta /piasko- wa/	Brazo- wa	Czarna
Symbole farb:					
- olejnych	F-125	F-136	F-134	F-129	F-137
- nitrocelulo- zowych	FN-25	FN-136	FN-134	FN-129	FN-137
Procentowa za- wartość farby w kolorze przy malowaniu					
- 4-barwnym	35	25	15	-	25
- 3-barwnym	40	-	-	25	35

x/ Farby używane do malowania deformującego odpowiadają warunkom maskowania w świetle widzialnym, bliskiej podczerwieni /w zakresie fali 0,75-1,1/, przy czym ich stopnie odbicia są tak dobrane, że tworzą maskę odpowiednio zróżnicowaną w tonacji szarej.

Wykonano w 30 egz.
Egz. Nr 1-30 - Bibl. Tajna
Wyk. płk Smoter
Druk E.K.
Nr ks. 0473/0971/WW
Kor. H.S.

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Archiwum Biela Zbiorów Specjalnych

Nr ewi

40861

